

Передплата

«РУСЛАН» виходить:
в Австрії:
за чл. рік . . . 20 пер.
в пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. поноудли.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. п. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередні застережені.— Рекламації неопечатані вільні від порта.— Оголошенія звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 30 сот. від стрічки.

Польско-російське примиренє.

(Конець).

В попереднім числі подали ми головну основу першої половини статі „Metamorfozy“ напечатаної в петербурзькому журналі Край, в котрій автор, як небудь з помилками що до хронології подій, подав образ боротьби між польськими і рускими послами і зазначив посеред польських послів два собі супротивні табори — краківський, що домагав ся рівноправности і свободи самостійного національного розвитку руского народу в Галичині, маючи на приміті також Україну, і подільський (з котрим стояли також польські псевдемократи) заперечуючий єствованє Руси, яко самостійного народного організму. Перевагу в соїм виборів собі наконечно погляд, що Руси заперечувати годі і треба їй дати спромогу національно-культурного розвитку.

В другій частині подає автор образ сучасних відносин в Галичині по 40 роках очевидно скрізь свою призму.

На політичній явищі, пише автор, великанські зміни, не сподівані. Галицька Русь перемінилася в оден великий протипольський табор. Оклики випертя Поляків за Сян, знищеня шляхотських дворів бойкотом і рільним страйком, криваві напади на університет, пристрасні напади на Поляків в держ. раді. Сею стороною викидаючою Поляків за Сян, бойкотуючою і страйкуючою, каже автор, се не нащадки Наумовичів і Куземських, але «вигворені краківськими панами», захищувані Потоцькими, Шуйськими, Любимирськими, Малецькими — «Українці галицькі». Ненависть посунена так далеко, що випирає ся племінної спільности супроти пруских замахів на польську колибель, ненависть, що посунула ся на віденським явищі до бундючної погрози «витоплення Поляків» і тут в краю до захопоти даної мужикам, щоби пожежою вищило двори. А вінцем усього того, виводить дальше автор, дипломатична місія проф. Грушівського до петербурзьких кружків, з наущуванем їх, щоби в спільнім інтересі Росії і України вивласнити польське живло в півд.-захід. Росії. Вказуючи на 25 мільонів Українців, намагає ся розвіяти мрії петербурзького правительства про можливість знищеня жизнености українського народу, при тім звертає бачність на українські резерви в Галичині, де на сором Росії повстали перші огнища самостійного розвитку українського життя, а накликаючи до спільного інтересу, завдає могутній удар закордонним Полякам.

Найважнішим питанням внутрішньої політики російської називає проф. Грушівський хліборобську справу, котра вяже ся тісно з польською. Третьє столітє живє вже забрана 1772 р. українська область поза Польщею, а однак за нею «держить ся оперте на великій власности земській дальше єствованє історичної Польщі, єствованє зовсім реальне». Правительство безуспішно намагає ся єго знищити. Сей стан, поясняє проф. Гр—ий, буде доси тривати, поки польське живло буде в своїх руках держати землі на Україні, Литві і Білорусі. «Лише усуненє сеї підвалини знід ніг Поляків нанесе їм смертний удар».

Представивши весь український народний табор яко крайно ворожий єствованю Поляків, звертає ся автор до табору львівських москвофілів, з котрого гомонять милі для него, несподівані голоси, яких ніхто по 40 літах не причував, так само, як несподівано ся з укр. народного табору почути голоси гайдамацької ненависти і візантійської невірности.

Тут покликає ся на «Галічаніна», котрий яко орган спадкоємців Наумовича, накликає, що було би бажаним порозумінє між двома ворожими доси народами: польським і російським. Таке порозумінє послідує неперечно, але поступенно і на се треба довшого часу, а не договору... В сїм зближеню не бачимо для себе нічого обидливого, бо оно може послідувати на основі: рівні з рівними.

Окрім «Галічаніна» покликає ся автор також на відозву передвиборчу «Руської Ради» у Львові і називає поступованє москвофілів поправним, бо не відгрожують ся прогнанєм Поляків «за Сян».

Так само у Відні, де не чуто було обидливого голосу, лише голос поважної опозиції. До демонастрації в обороні Познаньщини прилучили ся москвофіли до інших славянських клубів. Є між ними і нами супротивности, каже автор, численні і великі, але нема непроходимої пропасти. Виводи свої кінчить автор, укажуючи на вельми завзяту боротьбу між українсько руским а москвофільським табором, яка доходить до небувало до си розятрення. Нічого дивного, каже він, що по досвідах з «Українцями» польські симпатії звертають ся тепер в противну сторону. Польська суспільність в Галичині бажає мирного пожитя з братним руским живлом і мимо всякого розчарованя не тратить надії на се і не

зрікає ся сего. Одначе не може свого ідеалу реалізувати у воздуху, а повинна оперти на якійсь певній основі. А сю основу приневолена она глядіти там, де її найде.

Отсі виводи редакції журналу Край основані на висловах і поглядах одиниць, котрі узагальнено опісля, щоби тим способом цілому укр.-рускому народові рухови надати п'ятно крайного радикалізму, гайдамачини. А вжеж, коли автор покликає ся на відомий оклик п. Будзиновського про витопленє Поляків в Сян, або прогнанє їх за Сян, то чомуж не звернув бачности на поважніший голос голови укр.-руского клубу п. Ром-анчука, котрий перед тисячним збором в роковини Шевченкові прилюдно виголосив промову (онаж була і випечатана в «Ділі»), в котрій рішучо зазначив, що ми не хочемо нікого проганяти ані за Сян, ані до Палестини. Атак само десь з каламутного жерела зачерпнув Край вість, начеб то porzucęła w niej (w walce wyborczej) kilkakrotnie krew, padły trupy od «ukraińskich pożów». Чи ж годить ся поважному журналістові годувати польську суспільність такими зловними видумками?!

Отак натягає ся події і видумує ся небувальщину, щоби умотивувати потребу згоди з Росією і з тими, що їх в Галичині виплекали всякі «благодетельні комітети». Але коли Край думає, що роблячи з ними згоду, опирає свій ідеал на якімсь сталім ґрунті, як висловив ся у згаданій статі, то дуже помиляє ся. Сей союз Поляків з москвичами може багато пошкодити розвиткови народної справи рускої, може її хід спинювати, одначе сим спинюванєм, сими перепонами і шкодами заподіваними розвиткови народному лише пособляє ся розвиткови радикалізму. І над сим повинні єї польські політики задумати ся. Крім того повинні і се тямити, що згода з москвичами буде заспокоєнем особистих аспірацій і змагань кількох або кількадесятьох Дудикевичів, але не буде згодою з руским народом і не мати мені якого тривкого значіння.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В комісії бюджетовій промовляв в розправі над міністерством внутр. справ бар: Бінерт, і запевнив, що всі жалоби підношені послами розслідить і розпорядить в кождім случаю, що нале-

жить. Особливо старає ся в особистих справах поступати предметово і з всіма урядниками обходити ся з однаковою прихильністю. Бажану прагматику службову вже вироблено, але ще пересправає ся про се з іншими міністерствами, бо не може бути задля ріжнородности категорій урядничих однакова прагматика. Відповідаючи на виводи деяких бесідників, звернув міністер бачність на се, щоби задля поодиноких випадків за хиби і провини декотрих підвладних органів політичної адміністрації не роблено одвічальним начальником краю. Висловлює він жаль, що допускали ся бесідники вельми строгої критики, котра не згоджує ся із становищем їх в інших справах. Міністер вказав на збільшене числа старостів, а небавом сподіває ся предложити начерк закона що до реформи адміністрації в напрямі утворення окружних властей, котрі будуть творити посередний ступінь політ. адміністрації і зближить до населення висші власти політичні. Вказав також на потребу відповідного образования політ. урядників, а також скоршого діла політ. і адмін. апарату. Обговорював також широко санітарні справи.

Звернувши ся до справи поліційних властей, відповідав міністер Бінерт на жалоби п. Романчука з нагоди останних соймових виборів і в справі надужити при правивобах в східній Галичині. В тій справі внесено в своїм часі жалобу до міністерства, а основні доходи ведуть ся і міністер запевняє, що буде старати ся о справедливе і предметове поступованє. Приневолений одначе замітити, що при того рода дослідах показав ся чисто инший стан річи, як подано в жалобах. Так було н. пр. з численними жалобами при останних виборах до держ. ради. Подрібні досліди виявили, що в значній часті не можна було органам властей нічого закинути і жалобники були приневолені признати, що опирали ся на несправдливих донесенях. Там, де погаже ся дійсна провинна, не занежав міністер поступити після закона. Всі ті досліди забирають багато часу, справедливості отже вимагає, щоби ще не вимагано тепер наконецної оцінки подій. Що до деяких недотач і хиб в поодиноких громадах піднесених також п. Романчуком, то дотичні розсліди в значній часті покінчені і міністер буде міг відповісти на цілий ряд інтерпеляцій, скоро лише збере ся держ. рада. Супроти сумнівів п. Романчука, чи з Русинами поступають державні власти зовсім предметово, пригадає міністер виданий галицьким намісництвом окружник з 29. жовтня 1907 р. до всіх старостів у схід. Галичині, котрий доказує, що є щире змаганє до повної безсторонности і поправности поступованя державних органів. Міністер протестує рішучо проти того, начеб сей окружник не був поважно подуманий і може запевнити, що все з цілим притиском наставав на те, щоби засади безсторонности в урядованю були строго примінювані. Правительство буде все пильнувати того, щоби урядники поступали законно і справедливо, а там, де би в однім або другім случаю відступлено від засад, видасть відповідні розпорядки.

Що до обезпечень від жилових шкід вказав міністер на великі трудности обовязкового обезпеченя і завначив, що ріжними пільгами і поглибленем державн. нагляду добродійства сеї економічної інституції стануть доступними для найширших верств. Начерк закона про обезпеченє на старість і наслучай неспроможности є вже в засаді готовий. Міністер відносить ся також прихильно до обезпеченя на старість рукодільників і хліборобів, але тут вири-

нають ріжні потреби в обсягу сих станів і вимагають окремого технічного поступованя в сій справі, а при тім треба також мати на бачности ріжницю між самостійними зарібниками в поодиноких краях. Відповідаючи на порушену справу еміграції, заявив міністер, що внесе небавом начерк закона про переселенців. Одною з головних цілей закона буде управильненє подорожи переселенців морем, а при тім буде запобігати недостачам і організації переселеня і що до самої подорожи. Лише агенції з спеціальними концесіями будуть мати дозвіл займатися переселеннями і цілий рух буде точно контрольований. Начерк стоїть на тім становищі, що переселенє має відбувати ся з власних пристаней, а о скілько се не буде можливе, з таких заграничних пристаней, котрих підприємці піддадуть ся австрійским приписам. Але якби не були приписи в справі переселеня, то в законі не можна умістити постанови що до примусу, щоби переселенці всідали на кораблі лише в певних пристанях. Міністерство внутр. справ займає ся також пильно справою охорони переселенців за границею і старає ся з підмогою органів загран. служби мати докладні відомости, щоби виступити з відповідними внесеннями з підмогою міністерства загран. справ. Вельми корисною показала ся діяльність консулятив в Зедин. Державах з нагоди ріжних нещасних пригод в копальнях і гутах, коли ходило о відшкодованє для позіставших родин. Що до домаганя, щоби з Німеччиною заключити договір в цілі обопільного користуваня робітників обезпеченєм, внїс міністер начерк закона в палаті, котрий дає повновласть правительству, заключати того рода умови з іншими державами і сусп. політ. комісія вже ухвалила сей закон.

Вправді відносить ся він лише до обезпечень від пригод, бо обезпеченя на случай неспроможности до праці у нас ще нема. Що до відносин до Німеччини, то міністер запевняє, що вдоволяє ся обопільними вимогами, а скоро гал. закон буде ухвалений, сі відносини до Німеччини будуть уложені в виді договору. З черги обговорював міністер легітимаци й ний примус заведений для австр. робітників в Прусках. Міністерство внутр. справ враз з міністерством торгівлі віднесло ся до міністра загр. справ, щоби проти того некорисного для свободи заробкованя австрійских робітників примусу внїс протест до німецького правительств. Пруске правительство відповіло на се, що се є поліційний розпорядок, який не має на цілі обмеженя свободи гляданя зарібку або заключуваня умов. Пруске правительство запевнило, що ляндрати дістали порученє, обходити ся з робітниками оглядно і прихильно і виконувати легітим. приписи так, щоби австр. робітники не поносили ніякої кривди.

По міністрі Бінерті промовляв др. Гломбінський в справі політ. адміністрації і зазначив, що й галицька адміністрація має значні недостачі і хиби. Недостача сил і мале розмірно число старостів, а при тім бюрократична писанина причиняє ся до проволоки справ і залеглостий. Треба би виданя службової прагматики і реформи адміністрації в повітнім дусі.

Відтак п. Василько промовляв спершу про буковинську адміністрацію, виставляючи їй як найліпше свідочтво і висловив лише потребу більшої бачности в санітарних справах. Упослідженє Русинів бачить бесідник в тім, що в міністерстві внутр. справ нема ні одного Русина. Опісля займає ся п. Василько широко адміністрацією Галичини і висловив жаль, що посеред народів і сто-

ронництв австрійских панує дивна байдужність супроти відносин адміністрації в Галичині, котра може колись строго піметити ся. Адміністрація галицька має певні цілі, бо стоїть на услугах великого сторонництва, котре намагає ся в теперішнім державно-правнім і народо-господарским стані задержати власть у своїх руках, щоби остати пануючим сторонництвом в краю.

Намагає ся отже адміністрація передовсім удержати польский характер краю і відтяти селянство від культури і не допустити, щоби визволило ся і в якім небудь напрямі стало власновільним. В тім замірі удержаня Галичини в польским характері піддержують можновладців всі польські сторонництва і тому Русини в борбі о розвиток культурний не можуть найти підпори у ніякого польского сторонництва.

Дальшою ціллю можновладців є удержанє Русинів на можливо низьким ступі культурнім. Сего не піддержують вправді всі польські сторонництва але в східн. Галичині всіма способами дбають о те, щоби воля народу не виявила ся і не найшла послуху ані в держ. раді ані в соймі. Многі начальники громад цілими рядами літ остають в урядованю за виборчі услуги а вимівка, що се поодинокі случаи, не видержує критики, бо се розходить ся о тисячі випадків, котрі є доказом системи плянової тим більше, що спосіб всіх тих надужить однаковий і у всіх повітах типовий. Міністер на численні інтерпеляції в сих справах не відповідає. Так само є посеред старостів кількох особливо ославлених, про котрих можна би навести тисячні случаи якраві. Сі старости доведуть ще до того, що рускі послы не будуть панами положеня. Нині рух руский є невинний і можна его здержати лише береженєм законів і виказанєм, що переведенє домагань є можливе законною дорогою. Инакше рух сей може дійти до таких подій, як останніми часами в Росії. Населенє руске в Галичині гнобить ся не лише політично, але й економічно, щоби мати дешеві сили робочі. Віденське правительство небагато думає про сі справи і не наміряє запитати найвисших урядників в Галичині, чи свідомі великої одвічальности супроти держави, коли зворушують населенє таким способом, як не зміг би ніякий агітатор і демагог.

В справі виборчих надужить покликуює ся бесідник на промову п. Романчука і домагає ся, щоби правительство більшу вагу клало на се, щоби намісник був австр. урядником і мав на оці інтереси держави. При останних виборах проявило ся змаганє запевнити більшість консерватистам в соймі і зломати і так невеликий вплив руского представництва. Утворено другу нібито руску партію, щоби руский нарід не мав одноцілого представництва. Доси в Австрії все, особливо в пограничних краях проявляла ся незвичайна чуйність для всякого народного руху, який міг би мати яку небудь звязь з народними відносинами сусідньої держави. Длятого видає ся се неімовірним, що в Галичині відразу утворено російську партію, щоби ослабити австрійских Русинів.

Бесідник вказує на брошуру Маркова, в котрій він заявляє, що чує по російски і все буде підносити спільність з Москалями. Відповіді міністра Бінерта на промову п. Романчука не може бесідник прийняти до відомости, бо в самих обіцявках не бачить способу заради. Так само не вистарчить, сповненє деяких домагань Русинів, а треба передовсім дбати о те, щоби руске населенє могло в Галичині жити в уладжених і ліпших відносинах. Позаяк відповідь міністра була недостаточна, просить п. Ва-

силько, щоби референт бюджету піддержував домаганя Русинів о заведення законних відносин, а о те саме звертає ся і до інших сторонництв, щоби ратували руске населення від того, щоби не бачило в австр. державі свого ворога.

Відтак соціяліст Зайц виступав, перебиваний кількаторазним накликуванем президента, вельми пристрасно з нагоди інтервенції нунція у міністра загр. справ в справі проф. Вармунда. Виступлене Зайца викликало таке обурення в комісії, що наслідком того замкнено засідане.

Анатоль Вахнянин.

Спомина з життя.

(Дальше.)

Целевич і я пішли ми разом (бо разом і учили ся часто) до проф. Герера робити колекцію з австр. історії. Тяжко, що я мав відповісти на питаня: „Ueber die Religionskriege in den oester. Erbländern.“ Виговоривши ся, я замітив, що подібні війни релігійні з примішкою соціального питаня велись і на наших руських землях та добавив дещо про релігійну унію і про повстання козацькі в обороні православія і в обороні томленого польским правом селянства. Професор слухав сих виводів і мабуть набрав пересвідчення, що він має перед собою вже якогось історика. (Німці, хоч і професори, мало знають нашу історію). Герер вписав нам у свідоцтва не лише степень „vorzüglich“, але і спитав: „Beziehen die Herrn ein Stipendium?“ На те відповів дотепно пок. Юлько: „Leider nicht. Wir sind aus Galizien.“ Герер обрушив ся на сесю відповідь і замітив: „M. Herrn. Ich muss ihnen aufrichtig sagen, dass die Herrn aus Galizien mir die schönsten Erinnerungen immer zurückgelassen. Sie kennen gewiss die Herrn Zharski u. Ludkiewicz. Das waren meine besten Schüler, eben aus Galizien. Bitte nur einzureichen. Ich bin mit ihren Antworten sehr zufrieden“ і т. д. Ми подали ся. Декан др. Zimmermann (філософ) вже знав про нас, прийняв нас дуже ласкаво, чудовав ся, звідки я ношу таке грецьке ім'я Анатоль і добавив (по моїм поясненню, що св. Анатоль був царгородським патріархом): „Den lieben alten Mann kenn ich nicht.“ Ми одержали стипендію і то вже від октябра 1865 року, хоч я до Відня приїхав аж під кінець листопада 1865 р. Німці добрі люди! Кінець — кінець — я учив ся дальше, в третім семестрі зголосив ся вже до іспиту, одержав письмєнні задачі з всесвітної історії, географії та з педагогіки (від Цімермана), віддав їх в січні 1868 професорам, а в марті зложив і устний іспит. Диво! Я так страхав ся сеї історії, а устний іспит видав ся мені приватною розмовою з моїми професорами. Правда, пам'ять була молода, а і робило ся денно по 10—12 годин. Тяжко, що для Герера в семінарії історичній я зробив ще і семінарську роботу „про колонізацію Дакиї Траяном“. Сю роботу з цитатами в Нестора взяв сам Герер до рецензії, бо другі товариші не тямали сего язика і бояли ся її рецензувати.

Побіч науки упрямляв я тоді ще і другі поля у Відні: народне, політичне і забавне. На все якось ставало часу. Отсе оповідане буде і цікавіше.

Передовсім вписав ся я до чеського „srievackeho spolku“, яким тоді упрямляв знаменитий дріггент, хороший баритон і композитор Ferggott-Товачовський, Чех, який колись гостив у старого Федоровича в Вікні і там призбирав деякі наші пісні, які відтак вложив у вязанку славянських пісень („Стоїть явір над водою“; „Ой там на горі, малювали маларі“). В хорі давав він мені сольові барітонові партії співати. В чеській „Спольку“ мав я добру нагоду познакомити ся не лише з чеськими студентами, але і з сло-

вацькими, сербськими, хорватськими, словінськими та болгарськими. Відтак одержав я вольний вхід до „Чеської Беседи“, де опять познакомив ся не лише з молодежю, але і з старшими членами. На „Беседі“ побачив я вперше Івана Головацького, який був п. к. транслятором на московський язик едучайних актів, які треба було перекладати. Їго історію знав я вже докладно, т. є., ким був Іван Головацький (і його брат Яков) зразу, видаючи „Вінок“, а чим став пізніше? Яж і бачив єго книжку німецько-московську до науки сейсмови. В розмовах зі студентами славянськими, які нас Русинів держали за „Russen“, мав я нагоду пояснити їм, що ми, Русини, не одно з Москалями... Славянські студенти поодиноких народностей посідали вже у Відні свої студентські товариства з'організовані статутно, мали свої локалі з бібліотеками і часописами. Чехи мали свою „Слявію“ та „Мораву“; Словаки — „Татран“, Хорвати свій „Велебіт“, Сербі — „Зорю“, Болгари — „Балкан“, Словінці, які дуже гарно співали — своє товариство (ім'я призабув я), Поляки — „Огніско“. Лиш ми, Русини, блукали ся по полі як вівці. Знаю, що всіх товариств славянських студентів було тоді мабуть 9 чи 10. Не дивниця, що і в нас виринула гадка, засновати своє товариство.

(Дальше буде.)

Новинки

— **Календар.** В нятницю: руско-кат.: Василія м.; римо-кат.: Евфиліу, Теод. — В суботу: руско-кат.: Теофілякта прп.; римо-кат.: Венедикта.

— **Війскові відпустки на жнива.** „Дневник війскових розпорядків“ у Відні оповіщує, що цісар зарадив, аби всі окружні коменди в 1908 році до програми вправ в літі ввели на пробу 3-тижневий суочинок і аби в тім часі улюблено воякам відпусток, щоби могли помагати в дома при жнивях.

— **Запомеги для навіщених живловими нещастями** Вчєра ми доносили, що кравчий виділ признав повітовим виділам запомеги для населєня навіщеного живловими нещастями. Запомеги ті виносять для поодиноких повітів: 13.000 К Сянок; по 10.000 К дістали повіти: Дзброміль, Городок, Коломия, Надвірна, Н. Санч, Самбір, Тернопіль і Жовква; по 8.000 К: Борців, Броди, Чортків, Горлиці, Грибів, Городенка, Гусятин, Яворів, Ліманова, Мостиска, Камінка струм., Мислиничі, Н. Торг, Підгайці, Рясів, Сянок, Скалат, Ст. Самбір, Товмач, Турка і Терєбовля; по 5.000 К: Богородчани, Ясло, Коросно, Ліско, Ріпчиці, Рудки, Стр. й, Величка, Золочів і Жидачів; по 4.000 К: Бібрва, Бережани, Краків, Перемишляни і Рогатин; 2.000 К дістав повітовий виділ Березові, а господарське товариство у Львові дістало 6.000 К. Ті запомеги признано повітам на основі звітів, які дістав кр. виділ від пов. виділів і на основі інформацій, стягнених иншими способами, про економічне положєне сесян.

— **3 Бережан** пишуть нам про наш театр: Ледви кілька літ минуло з того часу, як в часі пробування нашого театру у Львові, критика закидала тодішньому директорови Губчакови, що він більше дбає про свою кипенню чим про театр, що в него нема ні зрозуміння штуки, ні замишування до неї. В того часу минуло ледви кілька літ, а в театрі зайшли величезні зміни. По д. Губчаку обняв дирекцію театру д. Садовський, а коли сей зрезигнував, директором став д. Стадник, давнійший артист і режисер театру. Бачучи великі хиби в нашім театрі, взяв ся д. Стадник єго реформувати, а першим кроком до того було цілковите усунєне з репертуару оперетки, яка з театру робила лиш балетове заведенє, дальше пішло усунєне всякого рода „Відьм“, „Верховинців“, „Підгірян“, „Пташників“ і т. п. Їх місце зайняли знаменито підготовані та виконані штуки, як „Жиди“, „Надія“, „Вишневий сад“, „Мари“,

з чужих, а зі своїх, „Маруся Богуславка“, „Серед бурі“, „Житейське море“ та другі. Та найбільшою заслугою д. Стадника є введєне на нашу сцену опер, між якими бачимо „Фавста“, „Гальку“, „Продану наречєну“, „Жидівку“, „Катєрину“, „Різдвяну ніч“ і др. Все те, як сказано, вивєдено на сцені гарно, з повним зрозумінєм штуки, в нових костюмах, з новими декораціями, при звуках величавої власної оркєстри. Також годить ся згадати про добру гру артистів, а передовсім Ольшанського, Осиповичєвої, Стадників, Рубчаків, Петровичів, Юрчака, Григоровича, а з нових артистів Качмариківної і Коссака.

Вкінці кілька уваг з нагоди виступів театру в Бережанах. Бережанські патріоти озлобили ся дуже, що театр грає в салі польського „Сокола“, а не в салі „Надії“, хоч ся остання втрєє менша, не акустична та дуже понура, озлобили ся і не ходять до театру. А як до польського „Сокола“ заїде яка польска, не раз і дуже кєпська театральна трупа, наші патріоти тиснуть ся там юрбою, бо чєйже треба показати ся... Справді цікавий народ наш в Бережанах. — *Фр. Коковський.*

— **Еміграція до Аргєнтини.** Оноді виїхало з Галичини по верх 1.200 робітників замовлєних до будови залїзниці з Аргєнтини до Парани (в полуд. Америці). Половина з них походить із східної Галичини, решта з західної. Вивезеним робітникам платить дорогу підприємство будови залїзниці, а на місци за робочий дєнь будуть робітники поберати по 5 К, а ремісники ще висшу платню. Більше робітників то підприємство не потребує і тому ніхто сам най не виїрає ся до полудневої Америки.

— **Український вечір у Симферополі.** Дня 24. лютого ст. ст. місцеві аматори у городському клубі уладили український вечір, з якого дохід піде на пам'ятник Т. Шевченкови у Києві. На вечір прибуло багато публики; чимало було в українському убраню. Саля була гарно декорована; вечір складав ся з деклямації, співу та музики. При кінці поставлено живі картини, а потім розпочали ся танці...

— **Висші школи і українознавство.** Слухачки харківських висших жіночих курсів просили раду професорів завести на курсах катєдри української мови, літератури та історії. Хоча й рада нічого проти сего не має, та тільки зробити сього она не зможе, бо нема кому читати сї лекції. Таку звістку подає київське „Слово“. Невжеж на Україні не найдесть ся людина котраб могла підняти ся в Харкові сєї задачі?!

При петербурському університеті легалізовано українське „Науково-Просвітне Товариство“. Воно взялось уладити при університеті катєдри з українознавства і запросило вже кілька лекторів, яких імена ми оноді наводили. Сї лекції почнуть ся відчитом д. Вольдемара „Народність та погляди на її ролу в історії“.

— **Осторога для крамарів.** Намісництво розіслало обіжники до всіх старостів і президентів міст Львова і Кракова, в якім звертає увагу, що жалоби на несовісних агентів торговельних, котрі їздять по краю, прибрали в останніх часах великі розміри. Ті агенти уміють краснорічиво переконувати людей о доброті своїх товарів і намовляють сторони до замовлєнь переходячих о много їх потребу; часто використовують нерозвагу сторін і вимагують від них підписи на готових друкованих „формулярах замовлєнь“, котрі бувають виставлені або на більшу скількість, як сторона хотіла, або містять в собі такі услівя, яких сторона зєвсім не хотіла. Але хоч би формуляр замовлєнь був і правильно виставлений, то буває, що сторони дістають або більшу скількість або по висшій ціні, як було умовлєно, бо агент, щоби міг одержати більшу провізорію від фірми, котра єго висилає, змінє замовлєня. Сторони підносять також жалоби, що агенти показують иноді прибіки добрі і недорогі, а фірми доставляють відтак лийхий товар і просто не доужитя. Згадані тут практики дотикають звичайно сільських людей, крамарів і купців, осівших подальше від

більшого руху торговельного. Пошкодований часто не всилі перевести жалоби в дорозі цивільній, а постанови закона карного не завсіди дають ся ужити. Треба для того зарадити злому строгим виконуванем постанов закона промислового що до вандрівних агентів. Взиває ся для того пп. старостів і президентів міст Львова і Кракова в наслідок припоручення міністерства торгівлі, щоби на згадані надужити мали бачне око, звертали на них увагу жителів повіта, головно же купців і промисловців та стоваришень та поучали їх в дневнику урядовім. Притім треба строго і правильно розсліджувати легітимациі вандрівних агентів, але так, щоби тотя контролю не перешкаждала їх фаховим інтересам; не треба також відмовляти послуханя жалобам пошкодованих сторін на несовісність агентів, а в данім случаю карати виноватих з цілою строгостию закона.

— Кооперативний рух на Полтавщині. Недавно за підмогою полтавского сільско-хазяйственного тов-а, на Полтавщині почали заводити сільско-хазяйственні товариства, тепер їх вже щось біля 75. Деякі з них працюють серед селян дуже щиро — відкривають склади сільско-хазяйственных машин та насіння, бібліотеки з книжками про сільске хазяйство, організують ссипки хліба, окрім того уладжують лекції, на яких повітові агрономи читають про сільске хазяйство, як его красше вести і т. п. Ні в одній губернії нема такого числа сільско-хазяйственных товариств, як на Полтавщині.

— „Чудотворне средство“ на ослаблений слух заборонене. Розпорядженем з дня 7. с. м. заборонило міністерство справ внутрішних в порозуміню з міністерством торгівлі і скарбу зі зглядів савітарно-поліційних привозу і продажі „чудотворного средства“ на ослаблений слух або так званої „електричної батери“ слухової фірми Кейт-Герве в Лондоні“ яко шкідливого для людского здоровля.

— Водна пара на Марсі. Звіздар Левель із Зединених Держав півн. Ам. повідомив париску наукову академію, що при помочи спектральной аналізи він відкрив водну пару на Марсі. З того вносять, що на Марсі можуть бути живучі ества.

Оповідки.

— Репертуар руского народного театру в Бережанах.

В суботу дня 21. с. м. „Барон циганів“ оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю дня 22. с. м. „Серед бурі“ драма з давних часів в 5 діях Б. Грінченка.

Ві вторник дня 24. с. м. новість: „Маринголосна драма в 3 діях Г. Юзена (перший раз).“

В середу 25. с. м. „Cavaleria rusticana“ опера Масканього.

— 25-те представлене театру львівского „Сокола“ припадає на найблизшу неділю і призначене на бенефіс артистів-аматорів. Виставлений буде „Запорожець за Дунаєм“ оперета в 3 діях зі співами і танцями.

— Надане презенти. Намісництво запрезентувало о. Йосифа Максимовича, гр.-кат. сотрудника катедрального в Перемишлі, на о. порожнену гр.-кат. парохію цісарского надана в Лісковатім.

— Тарасове сьвято в Перемишлі опроведуть в суботу 21. с. м. о 6. год. вечером учениці руского ліцея. Вступ за запрошенем.

— Заг. збори тов-а „Сільский Господар“ відбудуть ся у Львові дня 25. с. м. о 10. год. рано в кімнатах „Р. Бесіди“. На дневнім порядку: Звіт з діяльности виділу, вибір нового виділу, реферат о. Ост. Нижанков кого і внесеня.

— „Кружок правників“ у Львові в ишукую занятя для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — В. Цмайло-Кульчицкий, голова кружка. Матвій Яворский, секретар.

Телеграми

з дня 19. марца.

Відень. Korrresp. Wilhelm доносить, що здоровле нашого монарха було вчера добре. Катар зменшив ся, а кашель дуже рідко проявляє ся. Всі позначки вказують на те, що недиспозиция буде небавом усунена.

Будапешт. Вчерашнє засіданє сойму заняла бесіда пос. Ленделя, який дуже строго виступив проти стороництва независимости.

Петербург. Вчера рано відбув ся двобій між ген. Фоком а ген. Смирновом, з яких оден другого обидив підчас недавньої судової розправи. Смирнов є тяжко ранений.

Париж. Француске військо побило мароканських ворохобників коло Уедель Авіну.

Барцельона. Австрійска ескадра відплила вчера до Гібральтару.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 18. с. м.: Чехут Петро, Львів; Коростеньский Роман, Букова; о. Шул Дмитро, Рожанка вижна; о. Ленчик Йосиф, Яблінка вижна; Кібіц Генрих, Перемишль, Оренштайн Адольф, Ярослав; Свєвек Володислав, Ярослав; о. Матюк Віктор, Карів; Іван Горбацьо, Самбір; др. І. Мозлер, Чортків; др. Макс Зальцберг, Чортків; Давид Мишель, Цириць; Михайло Шевчук, Племениці; Евген Гринецкий, Тернопіль; др. Кирило Трильовский, Коломия; Кирило Шевчук, Станиславів; Осип Савицкий, Пільзно.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марца 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлене. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважания про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважания про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Запрошехе до прекумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ приладжене до потреби руских сьвященників Йосифом Мільницьким, почетним пралагом папским, крилошанином греміяльним Митроп. Карітулі, д-ром Богословія і пр. вже печатає ся за призволевем Всесьвіт. і Вседост. Митроп. Ординариятю. Дві перші части видіуть еше в сім році. Третья в сльдуючим році. Щоби так важне діло скоро розійшло ся, предплата на дві перші части стоїть лиш тільки 4 К, хотяй около 33 аркушів печатаних в вел. 8^о обнимати будуть. О скорє переславе предлати на руки автора під повисшою адресою просить ся всіх сприяючих сему видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

! Кашель!

Хто любить своє здоровле, той хоронить его.

5245 нот. дол. сьвідоцтва доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки) з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуериях.

(24—24)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річій домашних і господарских, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили п. 10 проц.

Банк красялі у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишлі приймають поляс „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківсьім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еше не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділене агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,989—
„ на різницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрена	„ 40,000—
Разом сума К 1,964,824—	

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купую і продає

всякі

вартісні папери

і МОКЕТИ

по найточнійшім деннім курсі, не числячи віякої провізії.

При закупні товарів просимо покликвати ся на анонси нашої часописи!